

Lektsioonid: Js 57:15–19; 1Pt 5:5–11

Pihikõne: Mk 16:15

Jutlus: Lk 15:1–10

Laulud: 270 (1–3); 214 (1–4, 5); 327 (1–5); 304 (1–3)

Aga kõik tõlnerid ja patused lähenesid Jeesusele teda kuulama. Ja variserid ja kirjatundjad nurisesid, öeldes: „Tema võtab vastu patuseid ja sööb koos nendega!” Siis ta rääkis neile selle tähendamissõna: „Missugune inimene teie seast, kui tal on sada lammast ja ta ühe neist kaotab, ei jäta neid üheksatkümmend üheksat kõrbe ega lähe kadunule järele, kuni ta tema leiab? Ja kui ta on tema leidnud, siis ta võtab tema rõõmuga oma õlgadele ja kutsub koju jõudes kokku sõbrad ja naabrid, öeldes neile: „Rõõmustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma kadunud lamba!” Ma ütlen teile, nõnda on taevast ühe meeltparandanud patuse pärast rohkem rõõmu kui üheksakümne üheksa õige pärast, kellele ei ole vaja meeleparandust. Või milline naine, kellel on kümme drahmi ja kui ta ühe drahmi on ära kaotanud, ei läida lampi ega pühi maja ega otsi hoolega, kuni ta selle leiab? Ja kui ta selle on leidnud, kutsub ta kokku sõbrad ja naabrid, öeldes: „Rõõmustage koos minuga, sest ma olen leidnud oma drahmi, mille kaotasin!” Nõnda, ma ütlen teile, tõuseb rõõm Jumala inglite ees ühe patuse pärast, kes meelt parandab.”

Tänases kirjakohas jutustab Jeesus ühe variseri kajas kaks olulist tähendamissõna. Kuid mulle tundub, et selle kirjakoha tähtsaim märksõna on „kuulamine“, mis esineb evangelist Luuka sisesejuhatuses: „Aga kõik tõlnerid ja patused lähenesid Jeesusele teda kuulama.“

Olen tihti inimestevahelises suhtluses tähele pannud seda, et inimesed ei taha üksteist kuulata. Nad kuulevad, kuid ei kuula. Ei kuula selles mõttes, et ei suuda või ei taha end panna kõneleja olukorda, et püüda mõista, miks teine kõneleb seda, mis tal südamel on. Võib muidugi olla, et kõnelejal polegi midagi südamel ja ta kõneleb lihtsalt kõnelemise pärast – eks kõnelemine olegi vahel lihtsalt asendustegevus. Kuid antud juhul pean silmas ikkagi sellist kõnelemist, mis tuleb n-ö kõneleja südamest ja sisaldab kõneleja jaoks olulisi asju.

Niisiis, kuulajad ei taha tihti kuulata olulist, mis teisel öelda on. Kindlasti on sellel ka mitmeid eri põhjusi, nt see, et enda mõtted tunduvad paremad ja targemad kui teise omad. Kuid siiski pole suhtluses paremat lahendust kui kuulata, sest muidu jääb oluline sõnum märkamata.

Meie kiriku kaks põhitegevust on Jumala sõna kuulutamine ja sakramentide jagamine: kõne ja tegevus. Keskendun praegu just kõnele. Eelnenud arutluse kontekstis on mõistetav, et kirik paneb suure lootuse kuulamise peale. Sest kui keegi kuulutab, siis ikka selleks, et see, kellele kuulutatakse, ka kuulaks. Ka Iisraeli rahva tähtsaim palve **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל** Ms 6:4 on ju kuulamise kohta: „Kuule, Iisrael! Issand, meie Jumal Issand, on ainus.“

Vahel öeldakse kiriku ja tema kuulutajate kohta kriitiliselt, et see jutt, mida vaimulikud ja evangelistid kõnelevad, on ajast ja arust, arusaamatu, igav ja lisaks ka ebakvaliteetne. See võib olla õige juhul, kui kuulutaja kõneleb ainult kõnelemise pärast ja tema jutt ei sisalda olulist. Sel juhul ta lihtsalt ei tee oma tööd hästi.

Aga kui evangeeliumi kuulutaja kuulutab Jumala sõna, loeb ette Piiblit ja püüab seda lahti seletada, siis ei saa kunagi öelda, et kõneldu on ajast ja arust, arusaamatu, igav ja ebakvaliteetne. Sest Jumala sõna, Piiblist loetud sõna ei saa kunagi olla ajast ja arust, arusaamatu, igav ja ebakvaliteetne. Sest Jumal ei saa lihtsalt selline olla, kuna ta on kõigeväeline Looja.

Seega ei jää muud üle kui kuulata, mida evangelistidel öelda on. Sest nad kõnelevad Jumala sõna.

Kuid Jumala sõna paneb kuulama üksnes neid inimesi, kes on sellele oma südames ja meeles ruumi teinud. Või siis on Jumal ise nende südames ja meeles oma sõnale ruumi teinud.

Mida ma selle ruumi tegemise all mõtlen? Seda, et inimesel on halb ja ebamugav elada ning lõpuks ta mõistab, et teda ei aita enam ükski inimlik sõna, vaid ainult Jumala sõna. Teisiti väljendudes, inimene peab Jumala sõna kuulamiseks alati meelt parandama, sest muidu tema südames Jumala sõna jaoks ruumi ei teki.

Toon ühe võrdluse. Arsti juurde lähevad ju ikka haiged. Terve inimene ei mõtle arsti peale, sest tal pole seda vaja. Kuid haige tahab oma vaevadest vabaneda ja on valmis lõpuks kuulama igaühte, kelle puhul tundub, et too võiks tema vaevu kuidagi leevendada. Ja mitte ainult kuulama, vaid antud nõuannete järgi ka tegema.

Nõndasamuti on Jumala sõnaga. Selle järgi janunevad vaid need, kellel muud võimalust pole. Rahvakeeli öeldes: kelle hing on haige.

Sellised on meie kirjakohas tõlnerid ja patused, kes läksid Jeesust kuulama. Võiks öelda, et läksidki Jumala sõna kuulama, sest meie teame, et Jeesus on Jumal.

Variserid ja kirjatundjad on meie kirjakohas aga justkui terved, kes ei hooli Jeesusest ega tema sõnast, sest nende hing pole nende arvates haige.

Siin ilmnebki inimliku patu kõige suurem traagika: inimene ise ei saa aru, et ta on patune. Mitte keegi meist ei saa omast tarkusest aru, et me oleme patused.

Jeesuse tähendamissõnade termineis oleme me kõik kas lambad või drahmirahad. Kui Jeesus ütleb, et omanikul oli 100 lammast ja vaid üks neist läks kaduma, või et naisel oli kümme drahmi ja vaid üks neist läks kaduma, siis võime ju mõelda, et meie oleme nende 99 lamba ja üheksa drahmi hulgas, kes polnud kaduma läinud. Kui nii, siis milles on probleem?

Samamoodi mõtlesidki variserid ja kirjatundjad meie kirjakohas. Nad olid enda arvates teinud kõik õigesti: elanud Moosese käsu kohaselt. Võiks isegi öelda VT 1. psalmi sõnadega: nad polnud enda arvates käinud õelate nõu järgi ega seisnud patuste tee peal ega istunud pilkajate killas, vaid olid rõõmustanud Issanda Seadusest ja uurinud seda ööd ja päevad.

Samamoodi võib mõelda ka seadusekuulekas kodanik: ma maksan makse, käin valimas, ei riku korda, hoolitsen oma pere eest. Mida siis minult veel nõutakse!

Vastata võib algul toodud mõttekäigu valguses: sellisel inimesel pole südames kohta Jumala kuulamiseks. Nii nagu meie tänasele kirjakohale järgnevas kadunud poja loos ei tahtnud vanem vend, kes oli elanud oma isa juures ja teinud kõike õigesti, järsku enam oma isa kuulata, kui too tegi armastusteo ja võttis oma majja tagasi noorema poja, kes oli inimlike arusaamade kohaselt täiesti selgelt pattu teinud: eiranud kõiki Moosese seadusi.

Ka meie, enda arvates normaalsed ja tublid inimesed, ei taha järsku enam Jumalat kuulata, kui ta kõneleb meile armastussõnu kellegi teise, meie ligimese kohta: armasta oma ligimest nagu iseennast.

Ja paradoksaalsel kombel on nii, et Jumala, keda meie tänases kahes Jeesuse tähendamissõnas sümboliseerivad 100 lamba omanik ja kümmet drahmi omav naine, läheb otsima just seda inimest, kes on eksinud ja patune ning kellel on tekkinud äratundmine, et oma jõuga ta enam hakkama ei saa.

Ja seepärast on nii, et kui meie mõtleme, et oleme nende 99 lamba ja üheksa drahmi hulgas, kes polnud kaduma läinud ega mõista, milles on probleem, siis peame arvestama seda, et Jumala riigis ei rõõmustata meie pärast.

Sest Jeesus ütleb meie tähendamissõnas otse: „Ma ütlen teile, nõnda on taevast ühe meeltparandanud patuse pärast rohkem rõõmu kui üheksakümne üheksa õige pärast, kellele ei ole vaja meeleparandust.“ Ja veel: „Nõnda, ma ütlen teile, tõuseb rõõm Jumala inglite ees ühe patuse pärast, kes meelt parandab.“

Seega peaks iga inimest mõtlema panema asjaolu, et Jumala riigis ei pruugita tema pärast rõõmustada.

Jeesuse tähendamissõnast võib teha ka sellise järelduse, et Jumal näeb patuse päästmiseks palju vaeva. Sest kas siis lammaste omanik sai oma sajanda lamba kätte niisama lihtsalt? Või kas naine ei näinud maja pühkimise ja raha otsimisega palju vaeva?

Tuleb selline mõte, et kui me tõesti kõik oleme Jumala lambad ja drahmirahad, siis möödubki Jumala n-ö tööpäev ainult kahe ülesande tähe all: 1) ta püüab temast kaugemale eksinud inimesi enda juurde tagasi tuua ja 2) ta mureseb selle pärast, et tema juures olevad inimesed ei kaotaks armastust oma kaasinimeste, oma ligimeste vastu.

Ühes soome armastatud laululooja Pekka Simojoki noortelaulus „Õhturahu langeb“ on sõnad Jumala kohta: „Kuu ja tuhat tähte valgustavad ööd, toovad kaugelt teate: Sa teed aina tööd. Sinu

käte vahel rahus puhata võib ka murest murtud, sest Sa lohutad.“ Olen alati mõelnud, mis töö see siis on, mida Jumal lakkamatult teeb. Tänapäevase Jeesuse tähendamissõna kontekstis võib ehk öelda, et see töö ongi kadunud inimeste otsimine ja enesega rahulolevate inimeste pärast muretsemine.

Naljaga pooleks põhjendab see Jumala pidev töötamine ehk ka meile hästi tuttavat protestantlikku töötamise ideaali. Sest kui Jumal kui Looja ja Isand kogu aeg töötab, siis mis õigus on logeleda loodul ja sulasel!

Kuid töötada ei tasu ka mõttetult ja eesmärgita, sest Jumala suurel tööel on alati eesmärk. Mis võiks olla ühe ristiinimese igapäevase töö eesmärk? Taevane rõõm!

Seepärast ei tasu ka meelt heita, kui elu kipub untsu minema, sest võib-olla on see Jumala märk sellest, et taevariigis hakkab rõõm meie elu üle jahtuma ja Jumal tuletab meile meelde meelega paranduse vajadust.

Ef 2:17 ütleb apostel Paulus ka nii: Jeesus Kristus „on tulnud ja kuulutanud rõõmusõnumit rahust teile, kaugelolijaile, ja rahu lähedalolijaile.“ Võib-olla on see apostli nimetatud rahu seesama rõõm taevariigis meie pärast? Ja kõigile on seda rahu või rõõmu tulnud kuulutama Jeesus Kristus. Pangem siis kogu oma lootuse üksnes Talle! Sest ka evangelist Luukas ütleb Lk 9:35: „Ja pilvest kostis [Jumala] hääl: „See on minu äravalitud Poeg, teda kuulake!“

Aamen.